

Aleksandra Vujko*
Tamara Gajić**

PROSTORNA DISTRIBUCIJA, OBIM I STRUKTURA HOTELIJERSKE PONUDE SLOVENIJE – studija slučaja jezero Bled, Bohinj, Bohinjska Bistrica i Bovec

Sažetak: za ocenu hotelijerske ponude u regiji odabrana je planina Triglav u Sloveniji, i neka od najposećenijih destinacija na planini, s obzirom na brzinu dostizanja neophodnog nivoa kvaliteta usluga, a imajući u vidu da je pre dvadesetak godina Slovenija bila u sastavu Jugoslavije, baš kao i Srbija. Slovenija je razvila svoje sopstvene standarde za definisanje specifičnih prostora pogodnih za razvoj posebnih oblika turizma. Takve destinacije su vrlo dobro označene i obeležene, postoje čitavi sistemi karata svih biciklističkih ruta, biciklističkih i planinarskih staza, kao i dodatne mogućnosti za upražnjavanje komplementarnih aktivnosti na pojedinim dionicama (jahanje, peintbol, paraglajding i slično). Destinacije imaju tematski uređene smeštajne objekte prilagođene posebnim potrebama turistima bilo da su u pitanju hoteli, kampovi i turističke farme, raspolazu dobro obučanim vodičkim kadrom, na svakoj destinaciji postoje punktovi na kojima je moguće iznajmiti bicikl i servisirati ga. U tom smislu za cilj rada je postavljeno da se prikaže stanje hotelijerske ponude jezera Bled, Bohinja, Bohinjske Bistrice i Boveca, a svrha rada je da se uočeno stanje iskoristi za izradu konkretnih inovativnih projekata koji bi razradili sistem partnerstva koje bi doprinelo održivom razvoju, podsticanju preduzetništva i većem broju turista na planinama u Srbiji. Metodologija rada je podrazumevala terensko istraživanje i prikupljanje podataka direktnim ispitivanjem menadžera različitih hotelijerskih objekata, ali i turističkih organizacija opština, raznih sportskih klubova, društava i saveza Slovenije. Takođe, korišćena je i benčmark analiza u cilju unapređenja stanja smeštajnih kapaciteta Srbije.

Ključne reči: objekti za smeštaj, Slovenija, turizam, benčmark analiza

---

* Dr Aleksandra Vujko, istraživač, PMF, Novi Sad, e-mail: aleksandravujko@yahoo.com

** Dr Tamara Gajić, profesor, Visoka poslovna škola strukovnih studija, Novi Sad, e-mail: gajic_tamara@yahoo.com

SPACE DISTRIBUTION, VOLUME AND STRUCTURE OF LODGING FACILITIES IN THE MOUNTAINS OF SLOVENIA – case studies of the Bled Lake, Bohinj, Bohinjska Bistrica, and Bovec

Abstract: For the purpose of the assessment of the mountain tourism in the region, the authors chose the mountain Triglav (Slovenia), and some of the most visited destinations on the mountain, in relation to the speed of reaching the necessary level of service quality, while keeping in mind that, twenty years ago, Slovenia was a part of Yugoslavia, just like Serbia. Slovenia has developed its own standards for defining specific areas suitable for the development of sports and recreational tourism. Such destinations are well marked and labeled; there are entire systems of bike route maps, bike and hiking trails, as well as the additional opportunities for engaging in complementary activities within certain sections (horseback riding, paintball, paragliding, etc.). Destinations have thematically arranged accommodation facilities, adapted to the requirements of sports and recreational tourists, whether it refers to hotels, campsites and tourist farms, they have well-trained staff (tour guide); in each destination, there are points where tourists can rent a bike and service it. In this sense, the aim of the paper is to show the condition of hotel offer for the Bled Lake, Bohinj, Bohinjska Bistrica, and Bovec, and the purpose of this paper is to exploit the situation observed for the development of the concrete innovative projects, which will elaborate a system of partnership that would contribute to sustainable development, encouraging entrepreneurship and a greater number of tourists on the mountains in Serbia. The methodology comprised field research and data collection through direct examination of the various managers of different hotel establishments, and tourism organizations of municipalities, various sport clubs, Slovenian societies and associations. The benchmark analysis was also used in order to compare the state of accommodation facilities with storage capacities in Serbia, with the aim of improving the state of accommodation capacities in Serbia.

Keywords: Hotel facilities, Slovenia, tourism, benchmarking

Uvod

Turističko tržište Evrope se sve više diferencira u odnosu na životne stilove i obrasce života, a turisti postaju sve zahtevniji, tražeći veći kvalitet, individualnost, nova iskustva i složenije forme turističke ponude. Izbor više putovanja tokom godine sa različitim motivima, osigurava sve više prostora otvaranju novih i inovativnih destinacija. Ponuda raznolikog, integrisanog i destinacijski dobro upravljano proizvoda biće ključno polje, gde će se u poslu dokazivati nove destinacije, koje tek ulaze na tržište (Čačić, 1999; Bakić, 2002). Leto je glavna turistička sezona za evropske turiste. Blizu 70 posto od ukupnih noćenja ostvaruje se tokom letnje sezone. Važni motivi za letnji odmor su: lepota prirode i okoline, izbor i sadržaj rekreativnih aktivnosti (planinarenje, biciklizam, terensko jahanje, plivanje, i drugo), atmosfera u destinaciji (mir, tišina), pozitivno iskustvo vezano za prethodne boravke. Istaknuti atributi letnog turizma su: gostoljubivost, prijateljski pristup, osjećaj sigurnosti i

zabava (Lukić i Tošić, 2011; www.merr.sr.gov.rs). U proseku, nivo popunjenosti kapaciteta za hotele i slične objekte u evropskim letnjim planinskim destinacijama za odmor (na primer Austrija) varira 45-70 posto tokom letnjeg odmora (juli, avgust). Posebno, u Sloveniji je najveći nivo popunjenosti kapaciteta, dok tržišni segmenti smeštaja od četiri i pet zvezdica konstantno dobijaju na popularnosti (Lukić i Tošić, 2011). Kao osnovna hipoteza od koje se pošlo u radu je da se ispita koliko planinski prostori Slovenije raspoložu atraktivnim objektima za smeštaj što je preduslov za kvalitetnu turističku ponudu. Takođe se pretpostavilo da će benčmark analiza pomoći da se u Srbiji, različitim metodama inovacije podigne atraktivnost postojeće ponude hotelijerskih objekata. Pri tome naglasak je stavljen na obim i strukturu smeštajnih kapaciteta u Sloveniji. Očekivana benefit od benčmark analize bi bila: prilagođavanje i specijalizacija postojećih smeštajnih kapaciteta u Srbiji različitim oblicima turizma, a ujedno i povezivanje pojedinih lokaliteta.

Došlo se do veoma interesantnih podataka, a to je pre svega da na prostoru Slovenije postoji velika ponuda standardizovanih hotelijerskih objekata, a da su rezultati ostvarenih efekata znatno iznad očekivanja menadžera.

Metodologija

Istraživanje je bilo kombinacija kvantitativnih metoda (statistika i internet analize) i kvalitativnih metoda (intervju, razgovor i pisani dokumenti). Za potrebe rada istražena su neka od najposećenijih planinskih mesta Slovenije: jezero Bled, Bohinj, Bohinjska Bistrica i Bovec. U fazi definisanja teorijskog okvira rada korišten je bibliografsko-spekulativni, a prilikom obrade i interpretacije rezultata deskriptivni metod. Kao tehnika, analiza uspoređivanja stanja (Benchmarking) je osmišljeni i sistematski pristup unapređenju procesa i aktivnosti u organizaciji koja se odvija kroz njihovu usporedbu sa istim ili sličnim procesima, koji se objektivno i opravdano smatraju najboljim, bilo da se ti procesi odvijaju u drugim dijelovima organizacije ili izvan nje. Analiza uspoređivanja stanja se, dakle, sastoji u otkrivanju, utvrđivanju i razumevanju procesa i poslova koji se na nekom drugom mestu obavljaju na bolji ili najbolji način i njihovom prenošenju i prilagođavanju na druge, (iste ili slične) procese u organizaciji. Cilj analize uspoređivanja stanja je da se u organizaciji unaprede procesi i poslovi, postave novi standardi rada koji će doprineti da se bolje zadovolje zahtevi kupaca i da im se doda nova vrednost koja će doprineti da se i sama organizacija razlikuje i izdvoji od konkurencije. U suštini analize uspoređivanja stanja leži jasna, prirodna i razumljiva želja, a to znači da se uči od onih koji su u nečemu bolji od drugih (Vujko, 2011; www.plark.net).

Rezultati i diskusija

Za potrebe rada istraženo je stanje hotelijerske ponude nekih od najposećenijih planinskih mesta Slovenije: jezero Bled, Bohinj, Bohinjska Bistrica i Bovec.

Jezero Bled predstavlja simbol Slovenskog sportsko-rekreativnog turizma i nalazi se u neposrednoj blizini Nacionalnog parka Triglav što ga čini odličnom polaznom tačkom za sve vrste sportsko-rekreativnih tura. Bled i okolina su savršeni za biciklizam i planinarenje, bilo da je u pitanju opuštenu, lagana vožnja ili šetnja namenjena porodicama ili vožnja i planinarenje sa znatno zahtevnijim deonicama namenjena za rekreativne bicikliste i iskusne planinare (mreža prašnjavih puteva na Jelovici, Pokljuki i Mežaklji zadovoljila bi i najzahtevnije bicikliste, planinare ili jahače). Različiti sistemi puteva i staza pogodni su i za terenske jahače, a moguće je voziti bicikl, planinariti ili jahati syuda oko jezera, zavisno od toga da li se preferiraju kraće ili duže ture (www.bled.si). Što se noćenja turista tiče, iz tabele 1 se vidi da su kao kategorija smeštaja najzastupljeniji hoteli u Bledu u kojima sezona traje čitave godine, ali se zapažaju određene oscilacije tokom prolećnog i jesenjeg perioda u godini. Ipak, bez obzira na vrstu smeštaja potrebno je reći da je najposjećeniji period bio od aprila do oktobra koji predstavljaju idealne mesece za bavljenje sportsko-rekreativnim turizmom i na planinama u Srbiji. To ukazuje da se u Bledu ravnomerno upražnjavaju i zimske i letnje sportsko-rekreacijske aktivnosti.

Tabela 1. Noćenje domaćih i stranih turista u turističkom mestu Bled u Sloveniji po smeštajnim kapacitetima i mesecima u 2006.

Hoteli u Bledu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	1603	1592	2639	2628	1333	1458	1808	2263	1893	3043	2656	1783
Strani	17490	11123	14454	24256	26553	41328	43556	50253	44182	28792	10721	17547
Pansioni u Bledu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	27	73	88	50	41	33	73	355	90	13	10	11
Strani	196	245	178	539	1264	1848	1903	2349	1825	912	93	208
Prenočišta u Bledu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	-	-	-	-	2	-	2	9	4	26	-	-
Strani	3	-	-	9	25	-	44	81	31	-	-	-
Apartmani u Bledu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	56	175	344	183	180	105	162	141	148	9	-	11

Strani	2707	646	648	1317	1368	3159	4512	5182	2347	312	-	646
--------	------	-----	-----	------	------	------	------	------	------	-----	---	-----

Kampovi u Bledu

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	-	-	-	29	83	167	846	416	130	16	-	-
Strani	-	-	-	2117	5439	10539	27243	21554	8011	2046	-	-

Turističke farme u Bledu

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	-	-	-	-	4	-	34	1	21	-	-	24
Strani	9	8	-	62	68	172	385	434	190	47	-	4

Sobe i apartmani u Bledu

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	148	1	-	9	15	29	74	90	25	4	-	53
Strani	52	96	115	340	483	1133	2173	3475	1656	576	97	167

Drugi oblici smeštaja u Bledu

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	73	70	51	56	74	61	45	29	54	48	82	118
Strani	844	895	883	1468	1991	2564	3026	2984	2736	1745	569	914

Izvor: Statistički ured Republike Slovenije, 2010

Bohinj i Bohinjska Bistrica nalaze se u samom srcu Julijskih Alpa. Bohinj je zapravo glacijalna dolina poznata po Bohinjskom jezeru, netaknutim alpskim pejzažima i bogatom kulturnom nasleđu. Bohinjska dolina ujedno predstavlja i jednu od najvećih atrakcija Nacionalnog parka Triglav. S obzirom na to da je do pojedinih lokaliteta veoma teško doći automobilima, ovaj alpski biser je najbolje istražiti biciklom, pešice ili na konju. S obzirom na pravi planinski ambijent, sistem označenih staza je dostupan gotovo svim ljubiteljima sportsko-rekreativnih aktivnosti, a staze su namenjene gotovo svima u zavisnosti od spremnosti i afiniteta. Sistem staza omogućio je posetu najatraktivnijih delova ovog prostora, bilo da su u pitanju vodopadi Mostnica, Grmečica i Peračica ili čuveni vodopad Savica. Podaci i sve potrebne podatke o stazama i putevima moguće je dobiti preko turističkih informativnih središta Bohinjska Bistrica i Ribžev Laz (www.bohinj.si). Što se noćenja turista tiče, iz tabele 2 se vidi da su kao kategorija smeštaja u Bohinju najzastupljeniji hoteli u kojima sezona traje čitave

godine, ali se zapažaju određene oscilacije tokom letnjeg i zimskog perioda u godini. U Bohinjskoj Bistrici su najzastupljeniji kampovi, što je posebno interesantan podatak i mogao bi se iskoristiti za unapređenje mnogih potencijalnih kamp prostora u Srbiji.

Tabela 2. . Noćenje domaćih i stranih turista u turističkim mestima Bohinj i Bohinjska Bistrica u Sloveniji po smeštajnim kapacitetima i mesecima u 2006. godini

Hoteli u Bohinju												
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Turisti												
Domaći	1385	3170	2041	1254	1165	1179	2585	2066	1134	673	497	1109
Strani	7107	5085	3107	1772	4142	8397	10129	12424	8413	1795	441	2375
Pansioni u Bohinju												
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Turisti												
Domaći	141	375	196	45	561	415	502	682	238	56	33	138
Strani	445	200	238	187	413	470	1185	1796	518	72	4	80
Apartmenti u Bohinju												
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Turisti												
Domaći	416	623	212	160	1	168	652	563	181	147	51	90
Strani	1471	607	640	192	58	276	828	1804	743	255	24	483
Kampovi u Bohinju												
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Turisti												
Domaći	-	-	-	-	66	548	3071	2259	219	-	-	-
Strani	-	-	-	-	955	3044	10915	7979	3286	63	-	-
Sobe i apartmani u Bohinju												
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Turisti												
Domaći	621	883	255	220	126	396	2668	2389	226	51	64	-
Strani	1459	959	533	425	1123	3272	8616	10910	3359	763	55	-
Planinske kolibe u Bohinju												
	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Turisti												

Domaći	155	484	463	306	91	623	1958	1574	1181	292	65	106
Strani	42	125	33	45	51	505	1676	1412	1073	114	3	7

Pansioni u Bohinjskoj Bistrici

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	68	257	70	6	14	10	69	103	40	191	43	30
Strani	666	243	186	229	491	736	707	818	506	29	39	170

Kampovi u Bohinjskoj Bistrici

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	-	-	-	26	192	475	2074	890	208	-	-	904
Strani	-	-	-	125	1546	3420	12843	7927	2026	-	-	1020

Sobe i apartmani u Bohinjskoj Bistrici

Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	1248	1364	509	126	-	-	1260	3210	-	112	-	112
Strani	634	52	67	-	-	187	780	1254	128	137	-	87

Izvor: Statistički ured Republike Slovenije, 2010

Bovec predstavlja jednu od najboljih sportsko-rekreativnih destinacija. Sistem dobro označenih staza vodi kroz živopisnu dolinu i netaknute pejzaže Nacionalnog parka Triglav koje je vekovina klesala reka Soča. Staze su pogodne za sve kategorije ljubitelja posebnih oblika turizma, a posebno sportsko-rekreativnih turista, bilo da su u pitanju porodice ili pak zahtjevniji sportsko-rekreativni turisti. U ovoj destinaciji se nalazi i adrealinski planinski biciklistički park Kanin, namenjen ljubiteljima ekstremnih sportova. Destinacija Bovec predstavlja jednu od najpopularnijih sportsko-rekreativnih destinacija u Sloveniji, bilo da su u pitanju domaći ili strani turisti. Podaci o destinaciji i sve potrebne podatke o stazama i putevima moguće je dobiti preko turističkog informativnog centra Bovec (www.bovec.si). Iz Tabele 3 se vidi da su kao kategorija smeštaja i ovde najzastupljeniji bili hoteli u Bovecu u kojima sezona takođe traje tokom čitave godine, tokom koje se zapažaju određene oscilacije jedino u letnjem delu godine.

Tabela 3. Noćenje domaćih i stranih turista u turističkom mestu Bovec u Sloveniji po smeštajnim kapacitetima i mesecima u 2006. godini

Hoteli u Bovecu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	663	2812	1227	1258	292	1099	1737	1721	1095	576	185	1249
Strani	2805	1356	689	1634	3005	4148	4629	6283	5467	1254	142	1056
Prenočišta u Bovecu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	28	10	11	5	15	17	55	44	48	14	17	56
Strani	16	14	25	62	83	141	183	154	130	42	7	12
Apartmenti u Bovecu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	12	205	218	24	8	86	12	661	91	46	50	-
Strani	18	398	535	36	82	573	71	1140	596	182	-	15
Kampovi u Bovecu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	-	-	-	-	-	42	174	178	20	-	-	-
Strani	-	-	-	845	2859	5015	5849	5884	2037	868	-	-
Drugi oblici smeštaja u Bovecu												
Turisti	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Domaći	-	-	-	16	75	170	1211	717	63	4	-	-
Strani	-	-	-	85	1017	2371	6497	5302	1359	53	-	-

Izvor: Statistički ured Republike Slovenije, 2010

Zaključak

Slovenija je postala vodeća zemlja regije kada su posebni oblici turizma u pitanju, ali i prilagođenost smeštajnih kapaciteta. Ljubiteljima posebnih oblika turizma su na raspolaganju mogućnosti upražnjavanja različitih aktivnosti u za njih prilagođenim smeštajnim kapacitetima. Za razliku od većine smeštajnih kapaciteta u Srbiji, većina smeštajnih kapaciteta na destinacijama koje su spomenute u Sloveniji, otvorena je svakoga dana u godini, a postoji i mogućnost internet rezervacije. Zatim, u okviru prostora namenjenih sportsko-rekreativnim turistima postoji i veliki broj kampova, kojih u našoj zemlji gotovo da nema. Kampovi su polazna mesta za sve avanturiste, one koji vole sami planirati svoj odmor, koji vole sport i rekreaciju i, što je najznačajnije, koji žele provesti odmor u čistoj i netaknutoj prirodi. Od 2001. godine svi kampovi u Sloveniji su članovi EFCO & HPA (European Federation of Campings Organisations & Holiday Park Associations), a opremljeni su po standardima prilagođenim evropskim. U većim kampovima su i bungalovi (www.slovenia.info). Još jedana veoma važna razlika jeste obeležnost staza kao i neophodne informacije o stazama i aktivnostima duž njih. Podaci i sve potrebne podatke o stazama i putevima moguće je dobiti u svim smeštajnim kapacitetima na pomenutim destinacijama, a interesantni su i paketi koji su dostupni sportsko-rekreativnim turistima. U svakom smeštajnom objektu je moguće dobiti podatke o postavljenim sistemima označenih staza i to putem tematskih biciklističkih karta, informacijskih karta i specijalizovanih vodiča. Ono što je svakako najvažnije to je da svaka spomenuta destinacija nudi mnogobrojne aktivnosti kao što su: biciklizam, planinarenje i pešačenje, vožnju kočijama i jahanje, ribolov, paraglajding, penjanje, golf, relaksacione programe i slično (www.slovenia.info). Može se očekivati da će globalni nivo konkurencije u turizmu biti u stalnom porastu. Očekuje se porast ponude turističkih proizvoda namenjenih manjim tržišnim segmentima - nišama za planinare, bicikliste i drugo. Takođe se očekuje i turistička ponuda vezana za nove i niskobudžetne destinacije. Turistima će biti na raspolaganju takva turistička ponuda koja će biti pogodna za primenu informacionih tehnologija (rezervacije i informiranje putem interenta i drugo). Razlozi i motivi zbog kojih stanovnici jugoistočne Evrope sve više putuju u odredišta zapadne Evrope su povećana platežna moć i nedostatak adekvatne turističke ponude u njihovom regionu. Na osnovu analize tržišta koja je sprovedena u drugoj polovini 2006. godine procenjen je postojeći potencijal turističkog tržišta Srbije za planinski (letnji i zimski) turizam (www.merr.sr.gov.rs). Zaključeno je da je odmor na planini popularan tokom cele godine, pri čemu prosečna potrošnja vezana uz smeštaj po osobi iznosi 22 evra po danu. Destinacije su uglavnom na prostoru Republike Srbije, ili u bliskom okruženju. Izbor smeštaja tokom leta je stan ili kuća rodbine, ili prijatelja. Tokom zime najviše se bira hotel od tri zvezdice sa pansionskom uslugom. Svrha odlaska na planinu su odmor i rekreacija, a za mlade i takozvani noćni život. Najvažniji kriterijumi izbora su: čistoća, ljubaznost, profesionalizam u ophođenju prema turistima, prirodno okruženje, atraktivnost lokacije za razgledavanje i umerene cene. Dakle, može se zaključiti da bi

jedan od prvih koraka hotelijerske ponude u Srbiji trebao da bude upravo ugledavanje na uspešnije hotelijere i primena njihovih znanja i iskustava, a Slovenija bi u tom kontekstu bila zaista primer dobre prakse.

Literatura

- [1] Bakić, O. (2002): *Marketing menadžment turističke destinacije*, Ekonomski fakultet, Beograd,
- [2] Čačić, K. (1999): *Ekonomika turizma*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd,
- [3] Lukić, V. i Tošić, B. (2011): *Daily commuting – similarities and differences between Serbia and Slovenia*, Acta geographica Slovenica. 51-2, 2011, 319-336
- [4] Vujko.A. (2011): *Fruška gora i Vršačke planine - sadašnje i buduće destinacije sportsko-rekreativnog turizma*, doktorska teza. PMF, Novi Sad
- [5] www.merr.sr.gov.rs (2010)
- [6] www.plark.net (2010)
- [7] www.bled.si (2010)
- [8] www.stat.si (2010)
- [9] www.bohinj.si (2010)
- [10] www.bovec.si (2010)
- [11] www.slovenia.info (2010)

Primljeno: 14.06.2012.
Odobreno: 21.06.2012.